

had ook veel meer strijders dan de *Edes*, geschat wordt: achtmaal zo veel, en men moet wel aannemen dat van de *Edes* niet veel zou zijn overgebleven als die rechtse guerrilla-troepen niet in '44 op aanzienlijke schaal via de Geallieerde Militaire Missie waren bewapend. Er was aan de *Edes* bovendien opgedragen, geen grote militaire operaties te ondernemen – zij leed dus minder verliezen dan de *Elas*. Hoewel door de Duitse represailles welke op de acties van de *Elas* volgden, zeer zware verliezen aan de burgerbevolking werden toegebracht, nam de populariteit van *Eam* en *Elas* in grote delen van Griekenland voortdurend toe. In de herfst van '44 waren er op een totale bevolking van ruim zeven miljoen zielen vermoedelijk ca. twee miljoen aanhangers van de *Eam* – alles scheen er op te wijzen dat aan deze door de communisten gedomineerde, gewapende volksbeweging na de aftocht van de Duitsers de macht zou toevallen; buiten de steden werden grote delen van het land al in de zomer van '44 door haar bestuurd – het was een situatie, gelijkend op die welke in Joegoslavië was ontstaan.

Over die situatie maakten niet alleen Churchill en Eden (beiden wilden voorkomen dat er een communistische mogendheid aan de Middellandse Zee kwam te liggen) maar ook de koning en zijn regering zich grote zorgen. De koning raakte in de loop van de oorlog meer en meer geïsoleerd, de regering (zij was van '43 af in Cairo gevestigd) schoof naar links; er kwam na talrijke wisselingen in april '44 een nieuw kabinet met als premier de uit Griekenland ontsnapte sociaal-democratische, anti-monarchistische leider George Papandreoe; deze belegde in juni een conferentie in Libanon waaraan ook leiders van de *Elas* en de *Edes* deelnamen, en nam begin september zes *Eam*-vertegenwoordigers in een nieuw kabinet op. Dit kabinet was het dat zich, aanvankelijk louter gesteund door de Britse troepen onder bevel van generaal Scobie, in oktober weer in Athene kon vestigen waar het geconfronteerd werd met een situatie waarin het in de Griekse hoofdstad maar weinig en daar buiten in het geheel geen gezag kon uitoefenen. Papandreoe evenwel betwijfelde of het enthousiasme voor de *Eam* bestendig zou zijn en of de meerderheid van de bevolking inderdaad een communistisch Griekenland wenste – hij beseftte dat die bevolking geen kans zou krijgen zich in vrijheid uit te spreken zolang grote delen van het land door de gewapende *Elas* werden beheerst. Onder voortdurende pressie van Churchill besloten hij en Scobie, aan de *Elas* de eis te stellen dat zij haar wapens zou inleveren.

Het stellen van die eis leidde tot een crisis.

Op 1 december traden de *Eam*-vertegenwoordigers uit het kabinet, op